

© ארכיון 'כל העלונים'

בית נאמן

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

בית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עזריאל 43 ב"ב.

בשעה 22:00

מוצ"ש פרשת חקת, ד' בתמוז תשפ"ב

נושאי השיעור:

- א. מנהגי בני אשכנז. ב. קופת החדש "תמכין דאורייתא". ג. "בואו חשבון" - המשך. ד. את התורה לומדים - "נטו תורה. ה. באיזה צבע הפרה אדומה? ו. יש סדר למשנה. ז. "ויבא משה ואהרן מפני הקהל" - תרגום רב סעדיה גאון. ח. בשתיית מים מי קודם האיש או הבהמה? ט. מה העוון של "יען לא האמנתם בי להקדישני לעיני בני ישראל"? י. בגנות הכעס. יא. תקופת תמוז. יב. פרי חדש ותספורת בבין המצרים.

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'קול נאמן':
367-367-9-079
או ב'קול בית נאמן':
079-9270505

תורת המנהגים

א. שבוע טוב ומבורך¹. חכם אחד שלח לי ספר - "החיפני והגלילי" (ולא עניתי לו, כי אני שם כתובת. היום כותבים כל מיני אותיות שאני לא מבין אותם, "מייל" וכל מיני דברים בטלים). מה יש בספר הזה? המחבר שמו הרב יצחק דבדה, והוא רוצה לחייב את האשכנזים בגליל ובחיפה לעשות נשיאות כפים בכל יום. זה מזכיר לי את מה שכתב פעם הרב שלמה יוסף זוין ע"ה בסופרים וספרים (ח"ב עמ' 209), שישנו ספר חדש² של חכם אחד אשכנזי, שבא לטעון למה אנחנו היום בארץ ישראל לא נוהגים להניח תפלין בחול המועד, הרי אפשר להניח? והתחיל להביא פוסקים. אמר הרב זוין כל הויכוח הזה מיותר, כי כבר כמה מאות שנים שהאשכנזים לא מניחים תפלין בחול המועד, ומספיק. בעריהם כל אחד נוהג אחרת, והיום נוהגים בשוה. וכאן הפוך, אתה רוצה לעשות את האשכנזים כמו הספרדים שיעשו נשיאות כפים כל יום? הם לא יעשו. והוא מקשה ומתיר, ומתיר ומקשה. אבל דבר שהונהג במשך מאות שנים מימי הרמ"א (סי' קכ"ח סעיף מ"ד) ועוד לפניו, אם יש לך קושיא על דבריהם - קושיא³. תאמר להם אותה בגן עדן... כמו שהגאון מוילנא אמר: "יש לי הרבה קושיות על תפלין של רבנו תם, אני אומר לו אותם בגן עדן".

נוח לאדם להזיז רגלו של אבנר, ולא להזיז מנהג של אשכנזים

ב. צריך ללמוד מהרב עובדיה ע"ה. כאשר הוא בא לשנות מנהגים, הוא לא מדבר עם האשכנזים. הם נוהגים לברך על גרות שבת אחרי ההדלקה, והוא לא מדבר עליהם כלום. אף על פי שיש לו לכאורה הוכחה ממרה"ו (בדינים שבסוף הספר סימן כ"ט) שאמר "קצת נשים נוהגות לברך אחרי ההדלקה", ומשמע שרוב הנשים לא ככה. ויש גם מקורות מחכמים אשכנזים קדמונים שככה עשו, ואפילו הכי לשנות את האשכנזים אי

אפשר. איך כתוב במדרש (קהלת רבה פ"ט פ"א)? "נוח לו לאדם להזיז כותל בן שש אמות (עבה שיש בו שש אמות), ולא להזיז את רגלו של אבנר". אבנר היה חזק מאד. ונוח לו לאדם להזיז את רגלו של אבנר, ולא להזיז מנהג של אשכנזים... לא משנה חומרא או קולא. הנה הם נוהגים לאכול בשר לא חלק, תביא להם את השל"ה (שער האותיות דף נ' ע"ד), ואת החכמת אדם (ספר שערי צדק שער משפטי הארץ פ"א סי' כ"ו), ואת התפארת ישראל (עיין בשו"ת בית נאמן ח"א חיו"ד סי' כ"ח הערה 6), והם ממשיכים לאכול בשר כשר. זהו. אז בשביל מה כל המלחמה הזאת? זו מלחמה אבודה מראש⁴.

לתמוך ב"תמכין דאורייתא"

ג. יש כאן מודעה שבישיבה יש ארגון "תמכין דאורייתא": חייג ותרומם ערכה... נתלה את המודעה, ומי שרוצה לתרום 360 בשביל התלמידים של שנה הבאה שאין להם, ויקנו בזה כל מה שצריך ילקוט וספרים וכדו', תבוא עליי הברכה.

ליב"ה תלהט רשעים

ד. דברנו שבוע שעבר שאני לא אחזור יותר לחשבון, אבל מה לעשות "והרשעים כים נגרש" (ישעיה נ"ז, כ). ביום שעזבו את הממשלה, עדיין אמרו אנחנו עומדים על תוכנית ליב"ה. ליב"ה וחזר וליב"ה או "בא אחר וליב"ה המלכה" (זו משנה בבבא קמא דף נ"ט ע"ב), ושם ליב"ה זה מלשון להבה. ודוקא בשבוע הזה "בתנומות עלי משכב" (איוב ל"ג, ט"ו) חשבתי חשבון פשוט מאד הרבה יותר קל ויותר נמוך מכל החשבונות הפשוטים (עיין בעלון הקודם אותיות ג'-ו). אדם יחשוב מספר מחמש עד שלושים ותשאל אותו שלש שאלות (כדרך הכל בו), תאמר לו תחלק את המספר הזה על שתיים כמה נשאר, ועל שלוש כמה נשאר, ועל חמש כמה נשאר. וסימניך - בג"ה⁵. ניקח לדוגמא אם אדם חשב על מספר עשרים ותשע, לחלק אותו לשתיים השארית זה אחד, אחד זה חמש עשרה (לזכור: ב' ט"ו - בט"ו), לחלק אותו על שלש כמה ישאר עודף? שתיים. כל אחד מהעודפים נחשב עשר (וכאן עשר כפול שתיים זה עשרים). אחר כך נחלק אותו על חמש, נשאר ארבע. ובעודף של החמישיות כל אחד שוה שש [וכאן שש כפול ארבע זה עשרים וארבע].

- 4. ויש ספרים שאין בהם ממש ורוצים שאני אכתוב להם משהו, מביאים אפילו ספר קטן, רק שאני אכתוב משהו ויתפארו בו. דברים בטלים. רק לבובז זמנו של בן אדם על חנם. לא לעשות את זה. אל תביאו לי ספרים, אל תביאו.
- 5. מי שיוודע קבלה יודע מה זה ראשי תיבות בג"ה. ומי שלא יודע קבלה יודע רלב"ג גם כן יודע, בג"ה זה ראשי תיבות בגזירת ה' או: בגזירת הצור. וככה כותב גם הרב חוות יאיר, והוא למד את זה מספרי רלב"ג. ומי שיוודע קבלה יודע שזה ראשי תיבות: בינה גבורה חוד (הם בשורה אחת בצד שמאל), זה רק בשביל לזכור...

נועם ורפי: תאריך: 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
19:13	20:29	21:06
19:30	20:32	21:03
19:21	20:33	21:04
19:28	20:29	21:01

לע"ג אבי הישיבה הר"ח רבי בנימין הכהן בן מברכה ז"ל

דברי תורה בעלון זה מוקדשים
לעילוי נשמת

כמימס בן סתרונה
סופר ואשתו מינה
יסמינה בת מרימה
ת.נ.צ.ב.ה.אמן

דברי תורה בעלון זה יעמדו

לרפואת
ידיד המוסדות הרב שר שלום
בן מזיאנה הי"ו בתושח"י
נא להעתיק בתפילה לרפואתו
השלמה בקרוב

הטלית שהצילה

ת. לכן אדם לא ירע בעיניו ולא ירגיש רע שהוא יודע רק תורה. לא ככה. פעם היה ילד אחד מאושפז, והיה צריך לעשות לו זריקה מסויימת (הוא היה חולה במחלה, מסכן). באו לעשות לו את הזריקה, ואמרו לו: אתה צריך להוריד טלית קטן. אמר להם: אני לא מוריד טלית קטן. אמרו לו: זה לרגע אחד. אמר להם: לא, אני לא מוריד. והנה אחר כך עבר הרופא הראשי, אמר: למה זה לא קיבל טיפול? אמרו לו: כי הוא לא רוצה להוריד טלית קטן. הסתכל ואמר: רגע, מה אתם נותנים לו? אי ואבוי! הזריקה הזאת מסוכנת. טוב שאתה לא מוריד טלית קטן, זו זריקה מסוכנת, אני אעשה לך זריקה אחרת שמתאימה, בלי שתצטרך להוריד טלית קטן! הקב"ה שומר על אלה ששומרים מצוותיו. שומר אותם מכל רע. רק שאנחנו נלך בדרך ישרה. היה זמן שנשיים רבות הורידו את הפאה מפני חשש תקרובת עבודה זרה⁸. ובזכות זה ירדה כמות החולים במחלה הידועה שהטיפולים בה גורמים לנשירת שער והיו שְׁמוֹת פאה נכרית להיראות כבעלי שיער. לדעת שכאשר אתה שומע לדברי תורה בחיבה ובאהבה, יש לך שפע ברכות מהשמים. אל תחפש להידמות. אם התורה אמרה ככה, זה מקובל עלינו.

באיזה צבע הפרה אדומה?

ט. בפרשת השבוע יש מצות פרה אדומה. כולם אומרים שפרה אדומה הכוונה אדומה, רב סעדיה גאון מתרגם אדומה: "צפרה", וצפרה פירושו צהובה. ותמיד שמעתי שבקוראן של הערבים הפרק הראשון נקרא "סורת אל בקרה". סורת זה פרק בערבית, "אל בקרה" - הפרה. הפרק של הפרה. ושם כתוב "בקרה צפרה". למה צפרה (צהובה)? אדומה פירושה אדומה - חמרא. והוא כותב צפרה. מאיפה כתב צפרה? אמרתי אולי זה אחד השיבושים שלו. וכי זה רק שיבוש אחד שיש שם⁹? אבל בצפרה הזאת הוא לא טעה, כי גם רב סעדיה גאון (שהיה סמוך לזמן שלו, רב סעדיה גאון נפטר לפני אלף ושמונים שנה, ולהבדיל הנביא שלהם היה לפני אלף וארבע מאות שנה פחות או יותר) מתרגם פרה אדומה - "פרה צפרה". ולמה רב סעדיה גאון תרגם ככה בפשטות? כי אין פרה אדומה ממש כמו דם, אין פרה כזו בעולם. והצהובה יש בה נטיה לאדום. והתורה לא מדברת על דבר שהוא

8. ובאמת דעת הפוסקים לאסור פאה נכרית. חכם אחד - מחבר ספר קנין תורה - רבי אברהם דוד הלוי הורוביץ (יש לו שו"ת קנין תורה, והוא אמר בח"א בסוף סי' י"א ראיתי אותו פעם) שאם אני אספור כמה פוסקים אוסרים פאה נכרית, יכלה הזמן והמה לא יכלו. וסימנך שייטל (זה פאה נכרית באידיש) גימטריא שטן! לא להכניס את השטן הביתה! לא להכניס לא שייטל ולא את אייוט ליברמן שהוא גם כן גימטריא השטן... נכראה הוא לובש שייטל, שילבש שייטל...

9. הוא ערבב פרה אדומה עם עגלה ערופה, אמר הפרה האדומה הזאת מה עושים לה? לוקחים את האפר שלה (זה כמו שכתוב בתורה), ואחר כך אם מוצאים אדם מת בשדה ולא נודע מי היכה אותו, שמים קצת מאפר פרה אדומה על המת, והמת קם ואומר: "פלוגי הרג אותי!"... מאיפה הבאת את זה?! אלא הוא ערבב פרה אדומה עם עגלה ערופה. ובעגלה ערופה לא כתוב שיקחו מהאפר שלה, את האפר לקח מפרה אדומה, והמת "לא נודע מי הכהו" (דברים כ"א, א') מעגלה ערופה. אבל גם שם לא כתוב שיקום הנרצח ויאמר "פלוגי הרג אותי". את זה הוא הוסיף מהדמיון שלו. יש "דמיון מזרחי" מופרז... ככה יש הרבה דברים כאלה בספר ההוא. יש גם סיפור שמרים אחותו של משה רבנו היא היתה אמה של ישו... מה עניין זה לזה? ביניהם אלף ארבע מאות שנה! בגיל אלף וארבע מאות ילדה את אותו האיש!... מה קרה לכם?! אלא הוא שומע מכאן ושומע מכאן ומכניס את הכל הכל נכנס. אבל בצפרה הזאת הוא לא טעה, כי גם רב סעדיה גאון (שהיה סמוך לזמן שלו, רב סעדיה גאון נפטר לפני אלף ושמונים שנה, ולהבדיל הנביא שלהם היה לפני אלף וארבע מאות שנה פחות או יותר) מתרגם פרה אדומה - "פרה צפרה".

הכלל הוא ככה. קודם כל צריך לראות שהמספרים ב' ג' ה' אינם נחלקים אחד לשני. שתיים שלוש חמש. עכשיו אנחנו רוצים לדעת מה ניתן לעודף של השתיים, אז תיקח [ותכפיל את שני המספרים האחרים] ג' כפול ה'. ותבדוק כמה ישאר בשתיים, ג' כפול ה' זה חמש עשרה, [תחלק]

בשתיים ישאר אחד, אז בשתיים תיקח חמש עשרה. במספר שלוש, תיקח את שני המספרים האחרים - שתיים וחמש, שתיים כפול חמש זה עשר. כמה נשאר אם נחלק לשלוש? אחד. זה בדיוק. אז השלוש זה עשר. בחמש תבדוק כמה זה שתיים כפול שלוש? שש. כמה נשאר אם תחלק לחמש? אחד. זה גם כן מתאים. אם כן לב' תיקח ט"ו, לג' תיקח י' ולחמש תיקח שש.

"להבין אמרי בינה"

ו. עכשיו בוא נראה בשאלה שאמרנו, אדם חשב עשרים ותשע, כמה נשאר לו בשתיים? אחד. אחד זה חמש עשרה. עשרים ותשע לחלק על שלש, כמה נשאר? שתיים. וכל אחד מהשתיים זה עשר (ככה אמרנו), אז שתיים כפול עשר זה עשרים. אחר כך תחלק את זה לחמש, כמה נשאר? ארבע. ארבע נחשב לשש כל אחד, שש כפול ארבע זה עשרים וארבע. אז יש לנו חמש עשרה, ועשרים ועשרים וארבע, ביחד זה חמשים ותשע. תוריד שלושים זה עשרים ותשע. זהו המספר שחשבת. אותה הדרך של הכל בו, והדרך כל כך פשוטה. המספרים העיקריים לא נחלקים אחד בשני, וכל מספר שאתה רוצה לדעת מה לחשב, תראה את שאר המספרים, תכפיל אותם אחד בשני ותראה שישאר כאן אחד [כאשר תחלק במספר ההוא]. ואם נשאר שתיים אז תכפיל [כגון ג-ה-ז (חשבון הכל בו), ה' כפול ז' שוה ל"ה תחלק לג' שוה ל"א ושארית ב', לכן כל שארית של ג' תחשב ל"ה כפול ב' דהיינו ע']. מי שלא הבין אני מוכן לחזור לו עוד "פעם אחת ולא אשנה לו" (שמואל א' כ"ו, ח'). ואם לא הבין - שיקרא אחר כך בעלון (אני עובר עליו לפני ההדפסה).

נטו תורה

ז. צריך להבין שמוח של לומד גמרא שוה עשרה מוחות של הפרופסורים. אני ראיתי במו עיני מנהל קופת חולים שלא ידע לחשב כמה החזר אני צריך לקבל. חישב באצבעות ידיו ורגליו... ברוך ה' שאין לו עוד אצבעות, מי יודע מה היה מחשב... שם אותם על השלחן ומחשב. כל כך פשוט, כל כך ברור, כל כך נפלא. מה אתה צריך עוד? אם תלמד מהר"ם שיף ותשבור את הראש להבין אותו, אתה לא צריך לא ליבה ולא חיבה ולא שום דבר. אם אדם רוצה ללמוד להתפרנס מזה - שילמד, אבל לא עם התורה. את התורה לומדים - "נטו תורה"⁷. היה רבי שלמה לורנץ שהיה בקי בכלכלה בצורה מיוחדת, אמרו לו מאיפה למדת? הוא למד באוניברסיטה?! לא, [הוא למד בישיבה]. ויש לנו את רבי זמיר כהן שליט"א שהוא מביא לך כל מיני ספרים וכל מיני דברים. התקשרו אליו ושאלו אותו: תגיד, באיזה אוניברסיטה למדת? אמר להם: למדתי באוניברסיטת פורת יוסף... אמרו לו: לא שמענו על האוניברסיטה הזאת, אנחנו לא מכירים אותה. אמר להם: בירושלים יש "פורת יוסף". אמרו לו: זו ישיבה! אמר להם: ואז מה? ישיבה זה גרע? אדרבא, ישיבה יש בה עשר אוניברסיטאות. באוניברסיטה לומדים מקצוע מסוים, ואילו בישיבה הרבה יותר טוב. אתה לומד תורה, אתה לומד לשון, אתה לומד דקדוק, אתה לומד חשבון, אתה לומד רפואה. אתה לומד הכל. "בכל מכל כל".

פאי זה עולה "פותח את ידך" (תהלים קמ"ה, ט"ז) בראשי תיבות... חזק וברוך. כמה זה פאי? "פותח את ידך", תפתח את הידים ותגיד אני לא יודע כלום... זהו. אבל מי שמפעיל את השכל זאת אחרת לגמרי.

7. רבי ישראל סלנטר היה לו בן שהיה גאון במתמטיקה והוא לא אמר לו כלום, אתה רוצה להיות גאון במתמטיקה? תהיה גאון במתמטיקה. מה נעשה לו?!

למסירת שמות התקשרו:
08-6727523
שלחו הודעה או בעמודות נדרים שלום

עלות
כל שם
120 ₪

תיקון כרת
והוצאת עין הרע

עלות
כל שם
120 ₪

תיקון
נפטרים

לא נמצא בעולם, תביא פרה אדומה, תעלה לשמים ותמצא אותה... "מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו?" (דברים ל, י"ב). לא ככה, אלא התורה מדברת על פרה שיש בעולם, רק שהיא נדירה. ולמה היא נדירה? כי צריך שכל שערתיה יהיו אדומות, ואם יש בה שתי שערות שחורות היא פסולה. עד שימצאו את זה ועד שיצטרכו את זה. לכן בבית שני היו להם שמונה פרות אדומות, המשנה (ע"י פרה פרק ג' משנה ה') מונה אותם. פרה ראשונה עשה משה, ונשאר ממנה כל ימי בית ראשון, ובבית שני עשו שמונה, סך הכל תשע פרות אדומות, והעשירית יבוא משיח ויעשה אותה. כשהרמב"ם (פ"ג מהלכות פרה אדומה ה"ד) מזכיר את העשירית הוא אומר: "והעשירית יעשה המלך המשיח מהרה יגלה, אמן כן יהי רצון".

אפר פרה אחרי החורבן

י. ויש מקור שהרב האר"י גילה איפה יש אפר פרה אדומה (ראה למרן החיד"א בס' מדבר קדמות מערכת א' אות כ"ו) והיה משתמש בה בשביל רבי חיים ויטאל, הזה עליו מאפר פרה ואמר לו: עכשיו אתה טהור, ואתה יכול לקבל דברים עמוקים בקבלה. ויש אומרים שגם שלוש מאות שנה אחרי החורבן עדיין הייתה להם פרה אדומה. יש גמרא בחגיגה (דף כ"ה ע"א) "חבריא מדכין בגלילא" - חברים שלנו מיטהרים בגליל, ופירושו שהיה להם אפר פרה אדומה. אבל לדבר על פרה שאינה במציאות לא כדאי.

יש סדר למשנה

יא. ויש עוד דבר מעניין בספר הקוראן שהפרקים שלו הולכים מהארון לקצר. הפרק הראשון של פרה אדומה יש בו מאה פסוקים (להבדיל), בשני יש לו תשעים, וכן על זו הדרך, עד הפרק האחרון שיש בו פחות¹⁰. ובזה הבנו דבר נפלא בששה סדרי משנה. בששה סדרי משנה אתה לא רואה שיש שם סדר (הרמב"ם בהקדמתו לפירוש המשניות טרח למצוא סדר, ותוספות יום טוב מעתיק אותו בתחלת כל מסכת), למשל תמצא מסכתות "ראש השנה", "יומא", "סוכה". לכאורה הסדר הפשוט - ראש השנה, אחר כך כיפור [יומא] ואחר כך סוכות. [אבל] לא, יומא ראשונה, אחריה סוכה, ואחריה ראש השנה. למה יומא הראשונה? קודם כל צריך להיות ראש השנה, אחר כך יום כיפור (ובספרים אחרים ככה זה). למה יומא הראשונה? אז בא הגאון רבי ראובן מרגליות (בקונטרס יסוד המשנה ועריכתה עמ' כ"ו ואילך ע"ש) ונתן טעם נפלא מאוד. אמר סדר המשניות הוא לא הולך לפי סדר הזמנים, אלא הוא הולך לפי מספר הפרקים בכל מסכת. נקח לדוגמא את סדר נשים, מה המסכת הראשונה? יבמות. אבל לפני היבום יש קידושין ויש גיטין ויש אלמנות, למה אתה מתחיל ביבמות "חמש עשרה נשים פוטרות צרותיהן וצרות צרותיהן מן החליצה ומן היבום"¹¹? קודם כל תגיד איך

10. יש לי ספר הקוראן מתורגם מערבית לעברית. וראיתי שהיה ספר כזה לפני ארבע מאות שנה, היה תלמיד חכם גדול, מחבר שו"ת מהר"י הלוי - רבי יעקב הלוי, והוא הראשון שתרגם את הקוראן, ובימינו חכם לפני מאה שנה בערך תרגם את הקוראן בדייקנות מיוחדת. הביאו לי קוראן עם המקור שלו, אין לי זמן לקרא אותו, וכי אין לי מה לעשות?! ולמה הביאו לי אותו? כי אחמדניג'אד רצה בר מינן להשמיד את היהודים (כמו שאיראן הארורה טוענת היום שהיא משמיד את היהודים). תושמד היא ולאף כמוה לפני שתיגע בציפורן של יהודי! אז אמרו לי תוכיח להם מהקוראן שאסור להם לעשות את הדבר הזה. והייתי נוסע לירושלים, ולקחתי אתי את הספר הזה אחרי שהביאו לי אותו מתורגם, והייתי קורא וקורא, וסימנתי כמה קיפולים. כאן הוא שמע מדרש ושיבש אותו, כאן שמע משהו והסתכן בו, וכאן כיוצא בזה. אז קיפלתי ולא כתבתי כלום אחר כך. כי אחמדניג'אד לא רוצה לדבר אתי... מה אכפת לי ממנו אם יבוא או לא יבוא? מה אכפת לנו?! יש לנו בורא עולם שהוא משגיח על עם ישראל, והוא שמר עלינו אלפיים שנה בגלות והשאיר אותנו כמות שאנחנו עם התורה. לא אבדנו ממנה אפילו אות אחת! אומר הרמב"ם (באגרת תימן) אפילו בין קמץ חטוף לשורוק אין לנו מחלוקת, כל הניקודים כולם אותו דבר. לכן צריכים להיות בטוחים בה, ולא לאכול את הלב. תהיו רגועים. אם יהיה לנו ראש הממשלה ראובן או שמעון לא מעניין אותנו. הקב"ה יבחר לנו את ראש הממשלה הטוב ביותר שיעזור לעם ישראל, והוא ילך אתם טוב, ולא יפוך את הדברים בשביל לתת כסף לאנשים אחרים שהם שונאים אותנו, ולהשאיר את עם ישראל עניים! אסור לעשות את זה!

11. פעם גמרו סדר מועד. ורבי חיים דוד קובלסקי עשה סיום (ואני במקרה הייתי שם), והוא אמר להם [בסיום] לפני תחילת מסכת יבמות] שיש ביטוי באידיש שלא עושים עסקים

אדם מקדש אשה, ואיך האשה נפטרת ממנו. היה צריך להיות קודם כל קידושין, או קודם כל גיטין¹², ונדירים. אבל למה יבמות? מה פתאום? אבל לפי הרב מרגליות יפה מאוד, כי יבמות זה ששה עשר פרקים, אחר כך כתובות שלושה עשר פרקים, אחר כך נדרים אחד עשר פרקים, וכן על זה הדרך. וקידושין "מסכנה" יש בה רק ארבעה פרקים, אז היא בסוף. (וזה בדיוק מה שמנחה את העורכים של ספר הקוראן. אם הם למדו מאתנו או אנחנו מהם [בתקופת הגאונים] אני לא יודע... זאת המציאות שהפרקים הולכים לפי האריכות. כל הטעמים שנתן הרמב"ם הם טעמים דחוקים מאוד, ולפעמים צריכים עיון, אבל הטעם הזה נחמד עד מאוד.

"ויבא משה ואהרן מפני הקהל" - תרגום רב סעדיה גאון

יב. בימינו תרגום רב סעדיה גאון תורגם מחדש לעברית ע"י תלמיד חכם גדול, צדיק יסוד עולם (הוא גר בכפר חב"ד), ושמו יום טוב הכהן גינדי. ראיתי אותו שבוע שעבר ולא האמנתי. הוא סובל בעינים, (ה' יתברך יתן לו נהורא מעליא ובריאות אינתה וחיים טובים וארוכים)¹³. זה לא פשוט בכלל לעשות דבר כזה. רב סעדיה גאון בימיו היה נרדף¹⁴, ועשר שנים התחבא באיזו מערה, ושם כתב את ספריו שהאירו את כל העולם עד היום הזה¹⁵, ולומדים ממנו דברים נחמדים מאוד. הנה בהמשך הפרשה נאמר: "ויבא משה ואהרן מפני הקהל אל פתח אוהל מועד ויפלו על פניהם וירא כבוד ה' אליהם" (במדבר כ, ו). מה זה מפני הקהל? רב סעדיה גאון הוסיף מלה אחת: "בורחים" מפני הקהל, הקהל באו נסערים, "אנחנו בלי מים", "ולמה הבאתם את קהל ה'?" (שם פסוק ד'). אז משה ואהרן ברחו אל פתח אוהל מועד, והיו מתפללים: תרחם עלינו, מה נעשה לקהל הזה? ואז פתאום "וירא כבוד ה' אליהם" (שם פסוק ו'), רואים אור, ה' רוצה להגיד להם משהו: "קח את המטה והקהל את העדה אתה ואהרן אחיך, ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו והוצאת להם מים מן הסלע והשקית את העדה ואת בעירם" (שם פסוק ח').

בשתיית מים מי קודם האיש או הבהמה?

יג. ודרך אגב למדנו מכאן [ממה שנאמר "והשקית את העדה ואת בעירם"],

עם קרובי משפחה. לכן כאן הוא עשה עסק עם בתו ובת בתו וכו', לכן נהיה "צרותיהם וצרות צרותיהם"... אל תעשה עסקים עם קרובי משפחה ולא יהיה לך צרות. זה רעיון נפלא, אבל הוא לא קשור למשנה... סתם אמר אותו. וכי אתם חושבים שזה פירוש המשנה? זה לא פירוש המשנה.

12. ויש אומרים שצריך שתהיה גיטין לפני קידושין. למה? כי כתוב (מגילה דף י"ג ע"ב) שהקב"ה מקדים רפואה למכה. כי לפעמים אדם לוקח אשה והיא עושה לו את המוות, אז אם יש גט זה טוב. אצל אומות העולם אין אפשרות לעשות גט, כי אצל אלו שהם נישאים בנישואין "קתולים" אי אפשר לבטל את זה. כי הכומר עשה את הנישואין האלה, ואיך אפשר לבטל את המעשה של הכומר...? לכן הם סובלים וסובלים. אבל אצל התורה זה לא ככה, אלא יש חופש. ואם אתם לא מסתדרים יש גט. אבל לפני שתעשה את הגט תחשוב פעמיים, אולי אחר כך תתחרט.

היה מעשה באשקלון באשה שמיררה את החיים של בעלה והתגרשה ממנו, ולאחר שהתגרשה נישאה לאחר והתגרשה גם ממנו, הוא היה יותר גרוע מהראשון. אחר כך התקשרה לראשון ובקשה ממנו: תחזיר אותי. אמר לה: אין מה לעשות, התורה לא נותנת לשחק בזה - "לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה אחרי אשר הוטמאה, כי תועבה היא לפני ה'" (דברים כ"ד, ד'). למה זו תועבה? כי אדם יקח אשה, ויבא עשיר ויגיד לו: תן לי אשתך לשנה שנתיים ואתן לך הרבה כסף, ואחרי שנתיים היא תחזור לבעלה הראשון. מה פתאום! וכי האשה נעשתה מסחר? אין מסחר כזה. איך כתוב ב"אשת חיל"? "טעמה כי טוב סחרה" (משלי ל"א ח'). וסחרה לא הכוונה לעשות בה מסחר... אין דבר כזה.

13. הוא תרגם לפני כמה שנים את כל תרגום רב סעדיה גאון, ועכשיו הוציאו את בראשית, שמות, ויקרא ובמדבר, ודברים עוד לא, אבל יוציאו אותו בהמשך. ועכשיו הוא עובד על התהלים.

14. והיו שונאים אותו, כי היה ריש גלותא שכולם שכחו ממנו, רק את השם שלו עוד זוכרים - דוד בן זכאי, והוא עשה אתו מריבה ואמר לו תחתום על פסק הדין הזה! והוא אמר לו: אני לא מסכים עם פסק הדין. אמר לו: אני אומר לך לחתום ואם לא - הבן שלי יתן לך מכות! וכי מי אתה ומי הבן שלך? עפר ואפר רימה ותולעה! באו תלמידיו של רב סעדיה וגירשו את הבן (וריש גלותא לא היה שם). ומאותו זמן ריש גלותא רדף את רב סעדיה.

15. כל הזמן האבן עזרא מזכיר אותו "הגאון אמר", "הגאון פירש". ולפעמים הוא דוחה את דבריו, [לא גורא, זה אומר כך וזה אומר כך] ככה טבע התורה.

בית החוראה כסא רחמים
 סניף ברח' סיסטם ורדין
 מנהל משרד כלכלה ופיננס
 02-5353-383
 www.yhr.org.il

ממונות רבית

24

24

מזל ביאמה!

שאים צריך לתת מים לאיש ולבהמות, האיש קודם. רואים את זה גם מרבקה אמנו שאמרה לאליעזר: **"ותכל להשקותו ותאמר גם לגמליך אשאב"** (בראשית כ"ד, י"ט), קודם כל נתנה לאליעזר, ואחר כך לגמליך. אבל אין ראייה כל כך מרבקה, דבר ראשון, מפני שהעבד אמר לה "הגמיאיני נא מעט מים" (שם פסוק י"ז). א"כ איך היא תגיד לו קודם לגמליך ולא לך? אי אפשר לומר ככה, הוא אמר לה הגמיאיני, אז תביאי לו קודם כל. ודבר שני, אין ראייה מגמלים, כי לגמלים יש מחסן בבטן שלהם, ויכולים להחזיק עשרה ימים בלי מים (ולכן קוראים לגמל: "ספינת המדבר", כי נוסעים אתו למדברות והוא לא צועק "מים", הוא לא צריך, יש לו מחסן ולא מפריע לו להיות עשרה ימים או יותר בצמאון). ודבר שלישי - אין לומדים דבר מקודם מתן תורה (יש תוספות במועד קטן (דף כ"ע"א ד"ה מה) בשם הירושלמי (מו"ק פ"ג ה"ה) שאומר שלא לומדים דבר מקודם מתן תורה), ואולי אחרי מתן תורה שהתורה אמרה **"עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת"** (דברים י"א, ט"ז) ולמדנו מזה (ברכות דף מ' ע"א) לתת אוכל קודם כל לבהמה ואחר כך לעצמך, ככה גם הדין בשתיה. אבל מכאן לומדים שבשתיה האדם קודם לבהמה.

מה העוון של "יען לא האמנתם בי להקדישני לעיני בני ישראל"?

יד. אבל מה החטא של משה רבנו, מה העוון של **"יען לא האמנתם בי להקדישני לעיני בני ישראל"** (במדבר כ', י"ב)? הפשט הפשוט כמו שאמר רש"י, שה' אמר לו: **"ודברתם אל הסלע"** (שם פסוק ח') והוא נתן מכה. אבל לכאורה, הרי נאמר לו **"קח את המטה"** (שם), ובשביל מה הוא לקח מטה? בשביל תמונה להצטלם אתו?!... הרי מטה זה בשביל להכות, וא"כ הוא עשה בדיוק מה שהבין. ולא זה בלבד, אלא שבפרשת בשלח (שמות י"ז, ו') נאמר: **"הכית בצור ויצאו ממנו מים ושתה העם"**, וכמו אז גם כאן, א"כ מה הטעות של משה רבנו? הוא לא דיבר כי ה' אמר לו קח את המטה, והוא הבין להכות במטה. נאמר בחטאו של משה רבנו עשרה פירושים. עד שחכם אחד כתב **"משה רבנו עשה חטא אחד, ומצאו לו עשרה חטאים"**... ואפשר שכולם טעות, ויש פירוש אחד - עשר שמסתתרת באיזו פינה. ואחד הפירושים בשם רבנו חננאל שהוא אמר להם **"המן הסלע הזה נוציא לכם מים"** (במדבר כ', י'), ומה הלשון **"המן הסלע הזה"** כאילו יש ספק בזה? ולא עוד, אלא שאמר **"נוציא לכם מים"**. וכי אתה המוציא? ה' יוציא לכם מים, וזה נקרא **"לא האמנתם בי"**.

"כל הכועס חכמתו מסתלקת ממנו, ונבואתו מסתלקת ממנו"

טו. אבל הרמב"ם מדבר הרבה על מידות, ולכן הוא אומר שלפני שאדם ילמד תורה צריך שיהיו לו מידות טובות, ושתהיה לו בריאות איתנה¹⁶, אז הרמב"ם כתב בהלכות דעות גם בריאות האדם וגם את המידות הטובות שצריך שיהיו לאדם. ושם (פ"ב ה"ג) הוא מגנה מאד את מידת הכעס, וכותב שכעס זו המידה הכי גרועה בעולם (חוץ מן הגאווה). ולמה? כי הכעס משנה את דעתו של האדם, אדם שכועס הוא לא יודע איפה הניח את חפציו, כי על ידי הכעס הוא שוכח. **"כל הכועס חכמתו מסתלקת ממנו, ונבואתו מסתלקת ממנו"** מנא לן? ממש וכו' (ככה כותבת הגמרא בפסחים דף ס"ו ע"ב). אסור לכעוס! ואמר (בשמונה פרקים בסוף פ"ד) שחטאו של משה רבנו הוא מה שנטה למידת הכעס ואמר לעם ישראל: **"שמעו נא המורים"** (במדבר

16. ולכן פרק ד' מהלכות דעות כולו מיועד בשביל לשמור על הבריאות, ומי ששומר על דברי הרמב"ם יש לו ביטחון בעזרת ה' עד מאה שנה. אני לא מדבר על אחד כמוני שסובל הרבה, אני מדבר על אנשים רגילים שלומדים מהרמב"ם מה לאכול, ומה לשתות, ואיך להתעמל ואיך לעשות הכל. היה חכם אחד ברוסיה, ושם לפני מאה שנה ויותר, בדרך כלל היו חיים שלושים-ארבעים שנה, והוא הגיע לגיל מאה שנה. שאל אותו חכם אחד (אביו של הרב משה צבי נריה, שמו רבי פתחיה מנקין, כנראה מנקין באידיש התרגום שלה נריה בעברית) במה הארכת ימים? איך זכית לחיות מאה שנה? אמר לו יש לי רופא בבית. אמר לו: יש לך רופא בבית? מי זה הרופא? "רופא בבית שלי" כמה לוקח לך שכר? אמר לו: כלום. שאל אותו: ומה הוא אוכל? אמר לו: הוא לא אוכל כלום. אמר לו: מי זה הרופא הנעלם הזה? "רואה ואינו נראה". אמר לו: **הרופא נמצא בספריה, והוא לא עושה כלום.** התפלל עוד יותר. ואמר לו שזה הרמב"ם! (הרמב"ם בגמטריא רופא). הוא הרופא שלי. אני אוכל על פיו, אני ישן על פיו, אני מתעמל על פיו, אני מתרחץ על פיו, והכל אני עושה על פיו. זה משהו אדיר.

כ', י'). ולמה אמר "המורים"? וכי מי שמבקש מים נקרא "ממרה" (כמו "מרינו נאצנו"), הרי בסך הכל הם בקשו מים.

ללמד זכות

טז. אבל אני רוצה ללמד זכות על משה רבנו (והרמב"ם יסלח לי) למה? כי אם משה ואהרן ברחו מפני הקהל, משמע שהקהל בא וגעש עליהם. וגם הם היו אחרי פטירת מרים, והם היו בוכים על פטירת אחותם, ואין להם מים, והקהל הבריחו אותם עד שהגיעו לאהל מועד. ומשה רבנו לא יכול היה לעצור ואמר: **"שמעו נא המורים"**. אבל כנראה גם בהז לפי הרמב"ם צריך לכבוש את המידות ולא לכעוס¹⁷.

אסור לכעוס בשום פנים ואופן

יז. והרב האר"י היה נותן תוכחת מוסר לרבי חיים ויטאל (תלמידו המובהק) ואמר לו: אתה לומד עם אחיך גמרא והוא לא מבין ואתה כועס עליו, אל תכעס. אמר לו: אבל הוא טמבל. אמר לו: טמבל או לא טמבל - לא לכעוס! מי שכועס הוא יותר טמבל מהטמבל! היה אחד שהיה לומד קבלה אצל **רבי משה חדאד בורתא**¹⁸, ויום אחד הגיע אחד מן התלמידים שלומד קבלה, והיה תורה להיות "מגיד שיעור". אמר לו הרב: אל תגיד היום שיעור. אמר לו: למה? אמר לו הרב: כי בבית עשית מריבה עם אשתך! איך הרב יודע? אני רואה. אתם יודעים שאני רואה (וזה סיפור אמתי, שמעתי אותו מפי בעל דבר. שאדם ידע שיש כח כזה). אסור לכעוס בשום פנים ואופן. וכל דבר דובר תגיד אותו בנחת.

"ומתוקים מדבש ונופת צופים"

יח. פעם תלמיד שלא היה מקשיב היו מרביצים לו. "אדרוב פאלאקה"...

17. היה מעשה באשקלון כהן אחד שתוך כדי שהוא כעס בבית כנסת על זה שלא העלו אותו כהן וכדומה, הוא נפל והתעלף. הזמינו אמבולנס ודקו אותו וראו שמת! (אחיו היה כאן בבני ברק, ושמע את הדבר הזה). אין מה לעשות. אומרים שהכהנים כעסנים, ככה יש גמרא בארבעה מקומות. למשל הגמרא בשבת (דף קמ"ט ע"ב) הביאה הפסוק **"ועמך כמריבי כהן"** (הושע ד', ד'), והגמרא בבבא בתרא (דף ק"ט ע"א וע"ב) אומרת שעושים להם גט מקושר, כל שורה כותבים ומשאירים כנגדה שורה חלקה ומקפלים אותה על החלק, זה לא פשוט בכלל. כדי שאולי תוך יומיים שלושה, הכהן יתעשת, ויאמר חבל על המחלוקת, חבל והיו רבנים שעושים ככה.

אומרים בשם **רבי מרדכי אליהו ע"ה** שפעם באו אליו זוג ורצו להתגרש, אמר להם רגע, תבואו מחר, עכשיו אין לי זמן. ואמר למשרתת שלו: מחר כשיבואו תעשי את עצמך כאילו את אשתי, ואני אביא ירקות גרועים, ואני אשים לך את זה ותתחילי לצעוק עלי: איזה ירקות הבאת לנו?! מה זה?! אמרה לו: איך אני אומר לך דבר כזה? אמר לה: למען השלום תגידי ככה. לימד אותה את כל המלים: "איזה ירקות? איזה קמפנות? איזה מעשים רעים?". למחרת היה מסדר את הגט, [והמשרתת צעקה כמו שאמר לה הרב], ובא משהו לרב ורמז לו באוזן, והרב אמר לו: אתה לא מתבייש? עכשיו אתה אומר דברים כאלה?! אז הבעל התעניין, ואמר לרב: מה אמר לך האיש הזה שכל כך כעסת עליו? אמר לו הרב: הוא אמר לי שהוא מחכה שתגרש את האשה והוא יקח אותה. הבעל שמע את זה ואמר הוא רוצה לקחת אותה? בשום פנים ואופן! תקרע את הגט, עושים שלום. אמר לו: אבל אתה אמרת שאשתך טפשה כסילה ופתיה? אמר לו אחרי שראיתי מה שאשתך עשתה עם ירקות כאלה, האשה כועסת והרב לא עונה לה כלום ומחייך לה, אמרתי אולי אם כן כל הבעלים אותו דבר וכל הנשים אותו דבר... וכל שכן וקל וחומר שלא יבוא בן בליעל כזה שעוד לא כתבנו את הגט והוא כבר מחכה לה. לא! בשום פנים! ועשה שלום. בשביל שלום מותר לעשות הכל.

18. זה חכם ידוע שהיה כאן, אחיינים שלו הם "האחים חדד" שעושים כלי כסף, והדוד שלהם היה מקובל וצדיק ורואה בצורה נפלאה. היו לומדים אצלו קבלה הרב עמאר והרב בוארון שיהיו בריאים, והיו אמורים להיות דינים. אבל יש הרבה פרוטקציות בארץ. אם אתה לא נולדת בצ'כוסלובקיה אתה לא תהיה דין, ואם אתה נולדת במרוקו, זה תרתי ל"טיבותא", גם לא נולדת במקום הנכון וגם נולדת במקום של המרוקאים... מה זה מרוקאים? זה כלום, דברים בטלים. אבל ב"ה היה לנו **הרב עובדיה ע"ה** שהיה "משען זה ומבטח לצדיקים". והיה אומר לרב גורן: מה אתה שואל אותו ככה וככה, מה שהוא אומר זה נכון. ככה כתוב בבית שמואל. אמר לו הרב גורן: אבל בירושלמי כתוב אחרת? אמר לו הרב: הירושלמי כבודו במקומו מונח, אתה שואל אותם הלכה למעשה, והם ענו לך נכון. אמר לו: בסדר, טוב, תן להם. אבל עדיין לא קיבלו אישור רשמי. ופעם אחת היו לומדים קבלה אצל הרב משה חדאד, ובאמצע השיעור אמר להם: עכשיו אשרו אתכם, ונתנו לכם חותמת שהתהו דינים. אמרו לו: איך הרב יודע? אמר להם אני לא יודע, אני רואה... איך אמר שמואל הנביא? "אנוכי הרואה" (ש"א ט', י"ט). בלי שאלות כאלה.

ואומר: "אנכי אהיה לכם לראש" (שופטים י"א, ט), אבל אחר כך מה עלתה לו מסכן? הבת שלו הלכה!

זהירות! תקופה

כ. בגלל זה השבוע יש תקופה, ותמיד התקופה של תמוז באה עם פרשת יפתח. [ועיין בספר שירי דוד דף מ"ב ע"א בשם תיקון יששכר ובהערותי שם בס' בינה לעתים]. והיא תחול ביום ששי הבא (ט' בתמוז) ב-7:30 בבוקר עד 9:30 בבוקר, ובזמן הזה לא לשתות מים. ואפשר לשתות את כל המשקאות שבועלם, ואפילו מים אם הם מרותחים כמו קפה ותה שהרתחו אותם לפני 7:30, מותר לשתות. כי אחרת מה תגיד לילדים? שיש תקופה ואסור לשתות? יתחילו לצעוק: "צמאים אנחנו!", מה תעשה? תתן להם מכות?! אם משה רבנו אמר שמעו נא המורים ונחשב לו חטא, לילדים על אחת כמה וכמה... [לכן יש להרתח מים לפני כן]. ואולי גם סודה מותר, אבל כל המשקאות (חוץ ממים רגילים) זה בסדר גמור.

טעם הרמב"ם נמצא בתהלים

כא. והטעם שכתב הרמב"ם ב"שמעו נא המורים", מצאתי אותו מפורש בתהלים: אי אפשר להאמין. הרמב"ם אומר ש"שמעו נא המורים" זה מורה על כעס, ולא יפה למשה רבנו לכעוס, כי ישראל שמעו אותו ואמרו שבדאי גם הקב"ה כועס עלינו, ובאמת הוא לא כועס עלינו. "הקהל את העדה אתה ואהרן אחיך ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו", וכי אמר לו תכעס עליהם?! לא אמר לו כלום. איך כתוב בתהלים (ק"ו, ל"ב-ל"ג)? "ויקציפו על מי מריבה וירע למשה בעבורם, כי המרו את רוחו ויבטא בשפתיו". מה הפירוש? הם מיררו את החיים של משה, עד שמשה רבנו אמר "שמעו נא המורים". אבל דוקא - "את רוחו", כי הקב"ה לא כעס, אלא משה כעס, "ויבטא בשפתיו" - את הכעס שהמרו את רוחו. ולמעשה הקב"ה לא כעס, ולכן לא יפה למשה רבנו לכעוס.

"ותשחק ליום האחרון"

כב. הרמב"ם מחנך אותנו לסבלנות שאין כמוה, תדבר בסבלנות, ואם תמצא אחד רשע שרוצה לצחוק ח"ו על התורה, תאמר לו: רגע, לפני שאתה צוחק יש הרבה שצוחקים עליך, ואתה לא הצוחק הראשון, יש אלפים ורבות לפניך, "צוחק מי שצוחק אחרון", ומי זה שצוחק אחרון? זו התורה. כתוב באשת חיל מי ימצא (משלי ל"א) "ותשחק ליום אחרון" (שם פסוק כ"ה). התורה זה העיקר, וכל מה שתעשו נגדה, לא יעזור לכם כלום.²⁰

20. היה סיפור שמביא אותו רבי יוסף חיים על חכם אחד שהלך עם התלמיד שלו לגביר אחד ביום תשעה באב, כי הוא אמר ביום הזה הוא פנוי, ואני אדבר אתו על תרומה. כשהגיע לבית שלו מצא אותו אוכל ומתעדן עם סטיקים וכו', הרב לא צעק עליו, אמר אם אצעק עליו הוא לא ישמע בקולי, אלא אמר לו: "בתיאבון, הגביר!".

אבל מה יוצא מזה? פעם לא היה לתלמיד ברירה, והיה חוזר לתורה פחות או יותר. אבל היום כל העולם הרוס משוקץ ומתועב. הוא רק יוצא מן התלמוד תורה וכל העולם פתוח לפניו. לכן בשום פנים [לא יעשו כך]. וככה אמר לי הרב פינסון שכל ילד שבא לתלמוד בישיבה זו מסירות נפש בשבילו, אתה יודע למה? כי מה הוא צריך את הישיבה? הרי הוא יכול ללכת לעולם הרחב, ויהיה מה שיהיה. לכן צריך ללמד תורה בנחת ולהמתיק לילד את התורה. היה חכם אחד מפורת יוסף שלפני שמתחילים שיעור היה נותן לילדים סוכריה - שתדעו שהתורה מתוקה כמו סוכריה. ובאמת התורה מתוקה הרבה יותר מסוכריה, עובדה שאנשים שטעמו טעם תורה, הם הנהנים ממנה. וכל מלה בתורה אתה נהנה ממנה.

"והאיש משה ענו מאד"

יט. הנה לדוגמא משה רבנו איך הוא מדבר עם מלך אדום: "כה אמר אחיך ישראל, אתה ידעת את כל התלאה אשר מצאתנו, וירדו אבותינו מצרימה ונשב במצרים ימים רבים, וירעו לנו מצרים ולאבותינו, ונצעק אל ה' וישמע קולנו וישלח מלאך ויוציאנו ממצרים" (במדבר כ', י"ד-ט"ז). והוא לא מזכיר אפילו במלה אחת מי זה "המלאך" ומי זה "אחיך ישראל", הוא לא אומר לו "כה אמר משה מלך ישראל" (שהרי משה היה מלך, שנאמר (דברים ל"ג, ה): "ויהי בישורון מלך"), והוא לא אומר לו: "וישלח אותי ויוציאנו ממצרים". אלא "וישלח מלאך", לא אני!¹⁹ ולעומת זאת בהפטרה יפתח רוצה להתרומם

19. משה רבנו היה עניו שלא היה יודע את העונה שלו. כאשר הלך ליתרו ואמר לו: "אלכה נא ואשובה אל אחי אשר במצרים" (שמות ד', י"ח), לא אמר לו: יש לי פקודה מלמעלה - "ועתה לכה ואשלחך אל פרעה והוצא את עמי בני ישראל ממצרים" (שמות ג', י), אלא אמר לו: אני התגעגעתי לאחים שלי, אחד בן 83 שיהיה בריא והשניה בת 86 שתהיה בריאה, ואני רוצה לראות מה שלומם. ואמר לו יתרו: "לך לשלום" תבדוק מה שלומם ותבוא. ומשה לא מגלה לו כלום! מדהים! הנשמע בעולם ענוה כזאת, שאדם לא מרגיש את עצמו לכלום? רק אחר כך שמע יתרו "את כל אשר עשה אלקים למשה ולישראל עמו כי הוציא ה' את ישראל ממצרים" (שמות י"ח, א). מי זה שהוציא אותם? משה. איפה היית עד עכשיו? למה לא סיפרת לי? אלא שמשה רבנו היה צנוע, ולא מספר כלום על עצמו.

הודש הספר העברי

סדרת הספרים הנמלאה

מלכי תרשיש

תולדות יהודי תוניסיה ורבניה בשלושה כרכים גדולים

במחיר מבצע - בחצי מחיר כל הקודם זוכה!

רבני תוניסיה
מימי התלמוד עד ימינו

רבני יהודי תוניסיה -
תוספות והשלמות

שלוחי ארץ ישראל
בתוניסיה

לפרטים: 055-6838670

לראשונה מזה מאתיים שנה, יצא לאור

ספר ח"ם לב"ו

השם

למרון החיד"א צוק"ל

הנולד סדרי לימוד מיוחדים לחנוכה הבית ולילי הבית

הבטחת החיד"א: מי שיעשה כסדר הזה בליל הברית יהיה ילד קדוש וירא שמים בכל ענייניו

מבצע מיוחד

058-3236208
058-3233608

פרי חדש ותספורת בין המצרים

כג. השבוע הזה והשבוע שאחריו זה לפני בין המצרים, לכן מי שימצא בשוק פרי חדש שימהר לקנות אותו. ומי שצריך להסתפר, שיסתפר בשבועיים האלה. ולא יחכה לרגע האחרון ויאמר אנחנו נוהגים כמו מרן (סי' תקנ"א ס"ג) רק בשבוע שחל בו. ויש גם "בשורה טובה", השנה אין שבוע שחל בו, כי תשעה באב חל ביום שבת ולא צמים בו, אז שבוע לפני כן מותר, ותשעה באב חל במוצאי שבת. לא ניכר בכלל אבלות של תשעה באב. ולעומת זה בימי העומר שלושים וכמה ימים לא מסתפרים, נמצא שפטירת תלמידי רבי עקיבא יותר חמורה מאבלות על החורבן! והחורבן גרם לנו את כל הצרות מאז ועד היום²¹.

פרי חדש בשבתות בין המצרים

כד. לכן גם פרי חדש שהרבה אומרים לי שבשבתות מותר, וככה הרב עובדיה ע"ה פוסק (חזון עובדיה ד'-תעניות עמ' קכ"ט), אבל הרב האר"י אמר (שער הכוונות דף פ"ט ע"ב) שגם בשבתות לא כדאי, והרב חיד"א יש לו כמה תשובות על הדבר הזה (שו"ת חיים שאל ח"א סי' כ"ד ועוד). וסיפר השדי חמד (מערכת בין המצרים אות א') שפעם היו כמה תלמידי חכמים שישבו בבית גביר והוא אמר לו: תודה. אחר כך דיבר אתו. אמר לו התלמיד: הרב, אני יודע אותך צדיק, אבל שאתה חנפן לא ידעתי... אתה אומר לגביר ביום תשעה באב בתיאבון?! אמר לו הרב: אתה יודע למה אמרתי לו ככה? כי הגביר הזה הבשר מזיק לו, והיין מזיק לו. והוא אוכל ושותה בתשעה באב דברים שמזיקים לו, אז בירכתי אותו שיהיה לו בתיאבון, שיענש על האוכל בלבד ולא יענש שעושה להכעיס... לכן בירכתי אותו שיהיה לך לבריאות, וממילא זה חצי עונש וזו כוונתי, לא התכוונתי להחניף לו.

21. אנשים בימינו לא יודעים מה זה תפלין. פעם היה תומי לפיד במחנה עולים, וראה יהודי אחד עם תלית ותפלין. אז הוא הלך למפקד המחנה ואמר לו: יש כאן יהודי אחד שמוסר סודות לאויבים שלנו. אמר לו מי זה מוסר סודות? אמר לו יש לו מכשיר על הראש, והוא מעביר סודות! אמר לו מג'נון אתה, איזה מכשיר ואיזה סודות?! איזה שטויות. המכשיר הזה זה תפלין... שאל אותו מה זה תפלין? "נפתולי אלוקים נפתלתי עם אחותי גם יכולתי" (בראשית ל', ח'). אתה לא יודע מה זה תפלין? מה אתה מבבל את המוח? אבל ככה זה, אנשים לא יודעים מאומה. צריכים לקחת את העם בסבלנות וכולי האי והולאי.

אחד בליל שבעה עשר בתמוז שחל בשבת (כמו השנה הזאת) והביא להם פרי חדש התחילו להתפלל, מצד אחד עוד לא התחלנו תעניות בכלל, ו[גם] מצד שני אפילו התחלנו, הרי זה לילה²², ודבר שלישי עכשיו שבת. פלפלו ושקלו וטרו, ולבסוף לא אכלו! לכן אדם ילך לשוק שבוע הזה ושבוע הבא, ויראה אם יש איזה פרי חדש שיביא אותו ויברך עליו שהחינו. ולא יאמר המחיר שלו יקר, כי הברכה יקרה יותר. יברך בזמן ויהיה לך ברכה והצלחה וכל טוב. נזכה לגאולה שלמה במהרה בימינו אמן ואמן.

כה. א-ל מלא רחמים יתמלא רחמים על נפש רוח נשמת ידידי היקר ר' אברהם סגרון ז"ל הנפטר כיום אתמוול²³, היה לו בן תלמיד חכם גדול שלמד חושן משפט וכתב ספרים בזה (ומסכן, הבן נפטר בחייו), והוא היה במצב סיעודי, ואתמוול שמעתי שהלך לעולמו, תהא נשמתו צרורה בצרור החיים (איני יודע מה שם אמו).

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל הקהל הקדוש הזה, בין השומעים בלויין, ובין הבאים לבית הכנסת, ובין הקוראים אחר כך בעלונים, שיזכו לראות בניהם ובני בניהם לומדים תורה ומקיימים מצוות, ונזכה לגאולה שלמה במהרה בימינו אמן ואמן.

22. הרב פיינשטיין (שו"ת אגרות משה ח"א חאו"ח סי' קס"ח) מתיר לעשות חופה בליל שבעה עשר בתמוז, כי עדיין לא התחיל הצום.

23. היינו מכינים תיקון סופרים בחוף לארץ והיה מבקש ממני סימנים. מה הסימן שהטעם הזה ככה והטעם הזה ככה. אני לא זוכר את כולם, אני זוכר מעט. בפרשת אחרי מות כתוב "הקריב אהרן" שלש פעמים. פעם ראשונה (ויקרא ט"ז, ו) כתוב "הקריב אהרן" בטעמים דרגא תביר, ופעם שנייה (שם פסוק ט) כתוב "הקריב אהרן" בשופר מהופך, ופעם שלישית (שם פסוק י"א) כתוב "הקריב אהרן" באזלא גריש. אמרתי לו סימן לדבר "תדשא הארץ דשא" (בראשית א', י"א), דש"א ראשי תיבות: דרגא, שופר מהופך, אזלא גריש. ועוד כמה סימנים כאלה, והוא אסף אותם למחברתו.

בשאיח
מחילת הלימוד עידאן שלי"א
ראש כולל כסא רחמים ודאס אביר ובית הוראה יפסס וצדיק

כילל נעם שבת
כילל בי שמישי

התורה עמל
בית מדרשנו

רבי חנינא פיעטף וקאי אפניא דפעלי
שבתא, אפר: בואו ונצא לקראת שבת
הפליכה" (שבת ק"י ע"א)

שבת קודש
תחילת הלימוד: שעה לפני כניסת השבת
בית מדרשנו "בית רחמים"
רחוב הרב אבוחצירא 20 ב"ב

המעונן להסוך כסף לנצח
מוזמן להיות שותף בלמוד התורה
החזקת תודש: 5000 ש"ח | החזקת אבךך לשנה: 2500 ש"ח
החזקת בחור לשנה: 1500 ש"ח | החזקת שבת אחת: 1300 ש"ח

לתרומות והנצחות: 0527-130-552

מוסדות ישיבת "כסא רחמים" בני ברק

"תורה מפוארה בכלי מפואר"

אבל יקר!

- ♦ תמיד רצית בשביל בנך את הטוב ביותר!
- ♦ כודאי היית מעוניין שכאשר בנך בשנת "כר מצוה" (כיתות ד ח'), ישהה רק בחברת בחורים בוגרים ורציניים, עם שאיפת לדוממות!
- ♦ ברור שהיית מעדיף שבשנים אלו בנך יקבל את ההכנה והאחיזה שתוביל אותו להצלחה בס"ד בישיבה קטנה!

כעת הדבר בס"ד בהישג ידך!!!

המכינה לישיבה החדשה "עץ חיים"
בבנין הישיבה המפוארת "דרכי העיון – כסא רחמים"
רחוב הרב פרוו 18 בני ברק

בפיקודו המסוד של מוה"ר הגאון רבי אליהו ענקרי שליט"א, גיסו ותלמידו של מרן האיש מצליח, ובהשגחתו והנהלתו של ראש הישיבה הרה"ג גר' מרדכי מאוז שליט"א

"בכלי מפואר"

- בנך חדש, טרול ומפואר ביותר!!
- בית מדרש מרהיב ומרווח, המרחיב את הרעת!!
- פנימייה יוקרתית, תנאים מפנקים מהטובים בארץ!!
- ארוחות עשירות, מסובדות ומטונות!!
- עידודים ותמריצים רבים!!
- פעילויות מטונות במשך השנה!!
- מענה מידי, דם ואכפת ללכל צרכי הנערים!!

סימולטן
ק"מ
ק"מ
ק"מ

"תורה מפוארה"

- שיעורים וסדרים, באוירה ישיבתית!!
- רמה לימודית ועיונית גבוהה!!
- דמ"ם ומחנכים מעולים, מסודרים ובעלי נסיון!!
- דגש על "ידאה הקודמת" – לחכמה מרוכמת!!
- שמירה מירבית על ביטחון חומות הקדושה!!
- סידות הכנה לדוממות השאיפת, מגדולי המשגיחים!!
- אוירה משפחתית, שמחה ונעימה!!

שים לב! גותרו מקומות בודדים לכיתה ז' – הזריז נשכר!

החלום
1141312

הרב אורי 515/4
054-8463584

מוה"ר הגאון ר' אליהו ענקרי
050-4115581

בעניין הרישום לישיבתנו החדשה והמפוארת "דרכי העיון" (סניף "כסא רחמים" ב"ב)
נא לפנות לדרשם, הרב יוסף מרשייב 054-8402011

צרוך פיס בחיים!

יאל

גם רכב בחנייה

ע"ס 60,000 ₪

גם מתנות שוות

בשווי כולל של 100,000 ₪

גם ברכות נעלות

מהרשב"י הקדוש והאור החיים
הקדוש לכל תורם!

גם שותפות נדירה

במפעל התורה והחסד
מע"ן רשב"י

שבוע אחרון!!!

להצטרפות להגרלה הגדולה שתחסיים
ביום הילולת "האור החיים" הקדוש ט"ז תמוז

ר"ב קט"ו
24 שעות
ביחמה

1800-512-512

www.512.org.il

בהפקדה לנגן מזרחי סניף 558
השבון מספר 107403 ע"ש מע"ן רשב"י
או בנמדות נדרים מל"ט או בתי 058-4356588

מע"ן רשב"י

מעמד כבוד התורה

רשמים מהמעמד המוגש והנדיר בהשתתפות מרן ראש הישיבה ואחיו הגאונים שליט"א, שבו חולקו תעודות לתלמידי ישיבת "לבנימין אמר" שנבחנו על מסכתות בעל פה.

מי שזכה לטול חלק במעמד הנדיר והנשגב שהתקיים ביום שני כ"ח בסיון התשפ"ב, לא ישכח אותו.

בישיבה הגדולה "לבנימין אמר" שע"י מוסדות "חכמת רחמים" בברכיה בראשות מורנו הגאון רבי חננאל כהן שליט"א, לא חוסכים במאומה בכדי לקדם את הבחורים בתורה וביראת שמים. אחד הדברים שייסדו בישיבה בכדי להמריץ את הבחורים להוסיף בשקידה גם בין הסדרים הוא "מפעל הש"ס", במסגרתו נבחנו בחורי החמד על מסכתות (שאינם חלק מסדרי הלימוד) לאחר ששינו אותם עשר פעמים. מדובר במבחן בעל פה על מסכת שלימה, שבחור שעובר אותו בהצלחה מקבל תעודה ומילגה מכובדת. מפעל חשוב זה עומד תחת חסותם הנדיבה של ידידי המוסדות האחים המבורכים דוד יאיר ושי שושן עשוש הי"ו, לכבוד אמם מרת פנינה עשוש הי"ו ולמנוחם אביהם שאול בן שאשונה ז"ל.

האחים המבורכים המסורים בלב ונפש למוסדות, לא הסתפקו רק בתרומת המילגות, ובמחווה מיוחדת ביקשו לערוך מעמד מכובד שבו יוענקו התעודות והמילגות לעמלי התורה.

הערב נערך בעיר אשקלון בביתו של ר' דוד ורעייתו יעל עשוש הי"ו, שפתחו לרווחה את ביתם בית ועד לחכמים, ודאגו כדרכם לכל הפרטים ברוחב לב וכיד המלך.

באורח נדיר ביותר הטריחו עצמם גדולי ישראל שליט"א לבוא ליטול חלק במעמד, כאשר גולת הכותרת היתה השתתפותם של החוט המשולש מרן ראש הישיבה רבנו מאיר מאוזן שליט"א ואחיו הגאונים רבי צמח ורבי רחמים שליט"א. כמו כן השתתפו הגאונים רבי פינחס כהן שליט"א (רבה של נתיבות), רבי גדעון בן משה שליט"א, רבי יעקב אביטן שליט"א, ראש הישיבה הגאון רבי חננאל כהן שליט"א, אחיו הגאון רבי ברכאל כהן שליט"א מראשי הישיבה, משגיח הישיבה הגאון רבי אלעד עידאן שליט"א, והגאון רבי רחמים חי חויתה הכהן שליט"א ראש הישיבה הקטנה, רבי יהודה אבחצירא נכדו של הבבא סאלי. כמו כן, כיבדו בנוכחותם ידיד המוסדות ראש המועצה האזורית חוף אשקלון מר איתמר רביבו וראש העיר מר תומר גלאם ואת הערב הנעים הפייטן סרוסי.

3 שעות ארוכות שהה מרן ראש הישיבה שליט"א במעמד, נשא דברים נרגשים בשבח הישיבה והבחורים, על השמחה הגדולה שהתורה מחזרת אחר אכסניה שלה, ובני התורה עמלים על לימודם. בסיום דבריו, ניגש כל בחור אל מרן שליט"א וקיבל מידי את התעודה והמילגה.

אל בני הישיבה הצטרפו גם קבוצה מהישיבה לצעירים שע"י המוסדות "ארחות חיים" שגם הם נבחנו ועברו בהצלחה רבה.

בני הישיבה יצאו מהמעמד ברגש קודש ובתעצומות נפש להמשיך לשקוד על התורה ולמלא כרסם בעוד ועוד מסכתות.

דברי מרן רבנו שליט"א

במעמד סיומי מסכתות ע"י בחורי הישיבה הגדולה "לבנימין אמר", בעיר אשקלון בחצר ביתו של ידידו ר' דוד עשוש יצ"ו

מורי ורבותי. שמחה גדולה לראות את ארץ ישראל בישובה, לראות שאנחנו יושבים "איש תחת גפנו ותחת תאנתו" (מלכים-א' ה', ה) בארץ ישראל שלנו. כמה צריכים להודות לקב"ה שאחרי אלפיים שנה של גלות, אנחנו חוזרים לארץ ישראל. כמה צריכים להודות לו שאחרי שואה איזמה ונוראה, השרידים והפליטים התלקטו ובאו לארץ ישראל. כמה צריכים להודות שלמרות כל האנשים שהם לא אוהבים את התורה בלשון המעטה, אנחנו לומדים תורה. והבחורים היקרים גמרים מסכתות. לומדים ונבחנים ומקבלים פריסים.

צריך להודות כי פעם לא היה מי שלומד. רבי יעקב אבוחצירא ע"ה היה בעיירה קטנה בשם תאפילת על הגבול שבין מרוקו לאלג'יר (אני לא מכיר אותה) בגיל שבע עשרה או שמונה עשרה, ובא לשם תלמיד חכם ממרוקו, ושם היו לומדים יותר. או הוא מצא שם מסכת חגיגה (נדמה לי), ואמר: אוי, מסכנה, מי לומד בך? מי מסתכל עליך? מי יחמוד בך? מי ינד לך? או בא רבי יעקב ואמר לו: למה אתה אומר ככה? אני לומד בה! אמר לו הרב: אתה לומד בה? בוא נבחן אותך. בחר אותו ישר והפוך, וידע את הכל! אמר: "אשריך מסכת חגיגה שלומדים בך".

היום ברוך ה' יש בחורים שהם בקיאים בכל הש"ס ונבחנים ומקבלים פריסים. יש מקום שעשה האדמו"ר מקלויזבורג בתניה, ושם יש אלפיים בחורים שעברו את המבחנים ויודעים את כל הש"ס בע"פ! וכל חודש נבחנים על שבעים דף גמרא עם רש"י ותוספות. כאשר נוסעים למבחן אין להם פנאי לדבר מלה אחת, משננים וחוזרים ומשננים. עד שפעם ראו שיש שם סכא ואבא ונכד שנבחנים ביחד... אותן שאלות גם לסכא וגם לאבא וגם לנכד. כל פעם מגלים בתורה דברים חדשים שלא שמעתן און.

ואני מברך את הרב חננאל בן שליט"א [ראש מוסדות "חכמת רחמים" וראש ישיבת "לבנימין אמר"] שיש לו מידת הענוה. יש אנשים שאם תכתוב להם הערה זו "סכנה". הם מבקשים הסכמה, אבל הסכמה יבשה אין בה טעם, לכן אני כותב איזו הערה. הם חושבים: אם כן מה יעשו אנשים בספר הזה שיש עליו הערות? סימן שהאדם הזה טועה! אוי ואבוי... מה עושים? מתרצים תירוצים של הבל. אני נולדתי בשנת תירוצים של הבל (תש"ה), אבל אני שונא תירוצים של הבל... אדם צריך להיות אמתי! קבלת הערה, תודה על האמת. אני לא אוכל אותך... והרב חננאל כתבתי לו כמה הערות על ספרו ולא ענה עליהם, הדפיס אותם ככה. אמרתי לו למה אתה לא עונה? אמר לי זה בסדר, אלו הערות אמיתיות.

פעם היה יותר מזה, בני אדם שאין להם כל כך שכל בקשו הסכמה מהרב מרדכי אליהו, והוא כתב עליהם הערה קטנה על הספר. נשאר מקום בדף והמחבר לא שתק, ענה לו ואפילו לא בכבוד, ולא "בהורמונתיה דמר". לא ככה. למה אתה מבקש ממנו הסכמה אם אתה חולק עליו? בשביל מה אתה מבקש הסכמה בכלל?! אבל היום יש לנו בחורים שלומדים ענה ולומדים מידות טובות. הגה הרב גדעון בן משה שליט"א. אמרתי לו הערה (עייני בעלון בית נאמן מס' 131 אותיות ד'-ה') וקיבל אותה בשמחה רבה. וכי אני אמרתי לו הערה כדי להראות שאני יותר למדן ממנו? לא! ההערה היא בשביל שבפעם הבאה יתקן את זה.

ולכן [בתפלת מנחה כאן, באירוע סיומי המסכתות] לא אמרנו תחנון. בשחתורה נוסרת מדור לדור, אין לך שמחה גדולה מזה. תמשיכו ללמוד, תמשיכו לכתוב, ותמשיכו ללמוד גם פוסקים. יש תלמידי חכמים בבני ברק שיודעים רק גמרא ולא שום דבר אחר. אמרו לחכם אחד יש מנהג כשנכנסים לבית הכנסת מורידים את הנעליים. (וככה עושים עד היום בבית הכנסת העתיק בג'רבא - ואולי הכי עתיק בעולם סילו - אלג'יריה). אמר, זו שטות ואין בה ממש, לא נמצא ככה בשום ספר. אבל זה מובא ומובא, מובא בשו"ת הרשב"ש (סי' רפ"ה), ומובא בכף החיים (סי' צ"א אות כ"ה). למה אתה אומר לא נמצא בשום ספר? כי האופק שלך צר! לא, צריך אדם שיהיה לו אופק רחב כמו מרן הרב עובדיה שכל התורה כולה זכורה בזכרוננו, משהו מיוחד. והוא נולד בדור הזה, כיון שבדור יתום כזה צריך תלמיד חכם ענק שיחיה את העם, יחיה את הדור החדש.

ולכן אשריכם ואשרי בעל האכסניה רבי דוד עשוש ה"ו ובעלת הבית שעושים את הכל בשביל התורה. הישיבה בפריכה היא ישיבה מיוחדת. מושב ברכיה זה מושב קטן שהיה בו מורנו ורבנו רבי רחמים חי חויתה הכתן, והיה צנוע וחולה ולא מרגיש טוב, היה בא"י שלוש או ארבע שנים והלך לעולמו. והנה עכשיו ששים שנה ויותר אחרי פטירתו התורה ממשיכה ומחזרת על אכסניה שלה, יש לו נכדים ונניים שממשיכים להריבין תורה ולהגדיל תורה ולהאדירה.

אחרי שתגדילו את התורה, תדעו שהסיפורים שמספרים על שיטה ליטאית ושיטה חסידית, כולם השיטה שלנו. החסידים - שלנו, והליטאים - שלנו, והנאונים - שלנו, והרבנים שיודעים לכתוב - שלנו. אבל תלמדו. אחם צריכים ללמוד, ולעלות מעלה מעלה בתורה ויראת שמים, ויהי נועם ה' עליכם ומעשה ידיכם יתון, אמן ואמן.

1 פעם הגיע לרב אוירבך ע"ה איזה ילד שהיה מגמגם. והמגיד שיעור אמר לרב שיזהר לא לשאול אותו יותר מדאי, כי הוא ביישן ומגמגם. קרא לו הרב, ואמר לו: תגיד לי, אני אוכל אנשים? ענה לו: לא, הרב לא אוכל. אמר לו: אני אוכל אנשים מתוך? אמר לו: גם לא. אמר לו: אז למה אתה מתחזק? המלה הזאת שחזרה אותו מהפחדים. כל ימיו הוא מדבר צחות. צריך לדעת להבין את נפש הילד, זה דבר מיוחד שהתברר בו כמה הלמידי חכמים.

אין מה להשוות!

שעה של תורה בבני ברק

מול

שעה של תורה בפריפרייה

וכשו כרטיס והיו שותפים בזיכוי הרבים והפצת התורה!

להצטרפות להגרלה הגדולה שתתקיים
ביום הילולת "האור החיים" הקדוש מ"ז תמוז

1800-512-512

www.512.org.il

בהפקדה לבנק מזרחי סניף 558
חשבון מספר 107403 ע"ש מעיין רשב"י
או בעזרת נודים מלס או ב"ס 058-4356588

מעיין רשב"י

"ובאו" כל הברכה

רוכשים כר ומתברכים מ

מסודות יש
מסא דמוים ספר
היה...
מסודות יש
מסא דמוים ספר

מון ראש היש

הש...
היה...
וכנס...
היה...
היה...

ויהי נועם ו
ויתברכו בכל
רשב"י

מון הגאון רבי שלמה משה טמאר שליט"א / הראש"ל ורבה של ירושלים

את אחי אנכי מבקש, לבא לעזרת ה' בגיבורים, עבור הארגון החשוב 'מעין רשב"י', בראשותו של כה"ר משה נעמן שליט"א, ובזכות הצדקה ינצלו מכל צרה וצוקה...

הגאון הגדול רבי משה מאיר שליט"א / חבר מועצת חב"י התורה

כבוד גדול לבנוך את כל התורמים והמחזיקים של ה' יבוך אותם ויתן להם את כל הברכה בכל מכל כל.

מון הגאון רבי משה צדקה שליט"א / ראש ישיבת פורת יוסף

כל הטוזרים והמטייעים יתברכו בכל הברכות הכתובות בתורה ויש להם חלק גדול ימלא ה' משאלות לבנם לטובה מבחינת "ישכרו וזבולון"

הדיין הגאון רבי ציון בארון שליט"א / אב"ד הרבני הגדול

התורמים לארגון מעיין רשב"י בראשות הרב משה נעמן עושים גדולות ונצורות, לימוד התורה, גמילות חסדים למשפחות ברוכות ילדים בדרך מכובדת ובצנעה... שה' יזכה את כל התורמים בחיים טובים וארוכים בריאות..

הקובל הגאון רבי חזק בוצרי שליט"א / ראש ישיבת השלום בירושלים

אשר על כן מצווה וחובה קדושה מוסלת על כל יהודי לשנע מותניו לאזור נבנו חלציו להוזיל זהב מכיסו למען הצלחת הארגון. ובזכות מור זקני הקדוש רבי יהודה פתאיייה צוק"ל תעמוד לכל המטייעים ברוחני וגשמי באושר ועושר פונסה בשפע, בריאות ונחת וישיב להם הקב"ה תרומתם עשרת מונים.

הגאון רבי חזק יוסף שליט"א / רבה של הר נוף, ובחז"ם 'המכה ברורה'

מעיין רשב"י, ארגון של הפצת תורה ויראת שמיים ושל חסד... בכל אשר יפנו ישכילו ויצליחו ויתמלאו כל משאלות ליבם לטובה ולברכה, וכל אלו שתומכים ומטייעים בידם יתברכו בכל הברכות שבתורה...

מעיין רשב"י

עלין את האלה" טיס הגרלה גדולי ישראל

הגאון רבי שלמה מחפוד שליט"א / ראש בד"ץ יורה דעה

כל העוזרים והמסייעים יתברכו בכל הברכות הכתובות בתורה ויש להם חלק גדול ימלא ה' משאלות לבכם לטובה מבחינת "ישנו וזבולון"

הגאון רבי יחיאל אבנחצירא שליט"א / רבה של העיר רמלה

כל התורמים החשובים למוסדות ... ויהי רצון שזכות התורה וזכות אבונה"ק תעמוד להם לכל הברכות והישועות

הגאון רבי חיים שליט"א / נשיא מוסדות 'עטרת חכמים' חולון

אבקש בזה לעזור ולסייע לתמוך ולתרום בעין טובה עבור אנשי החסד היקרים בארגון 'מעין רשב"י.. ומצווה לתרום ולהתרים ולרכוש כרטיסי הגרלה..

הגאון רבי מאיר אסייג שליט"א / רבה של העלזון

מיום הקמתו, פועל "מעין רשב"י" להשקות את צעירי הצאן, במימי התורה הקדושה.. כל הפעולות המבורכות האלו מסתכמות בסכומים של מאות אלפי שקלים... וכל המסייעים יתברכו ממקור הברכות...

הגאון רבי נחל כהן שליט"א / האנה הרביים ח"ב יב"ע אומר

אחים ואחיות יקרים, מצווה גדולה לסייע בידם לתת להם לעזור בכל מה שאפשר לחזק את ידם שיחזקו את החלשים וכל מי שיתרום הקב"ה יתן לו ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו אושר ועושר וכבוד אכי"ר.

הגאון רבי יצחק לוי שליט"א / רבה של העיר נשר

והארגון הנ"ל מוכר לנו היטב מקרוב זה כמה וכמה שנים, וראינו בעינינו את פעולותיהם הכבירות, ואת הפירות ופירי הפירות שלהם, אשר בזכותם בני התורה שוקדים על לימודם גם ביומי דפגרא בשקידה נפלאה,...

להצטרפות להגרלה הגדולה שתחקיים ביום הילולת "האור החיים" הקדוש מ"ו תמוז

1800-512-512

www.512.org.il
בהפקדה לבנק מזרחי סניף 558
חשבון מספר 107403 ע"ש מעין רשב"י
או בעמדת ודרים פלוס או בבני 058-4356588

אי התמונה?

תשובה ניתן לענות בקו
בית נאמן 079-9270505
שלוחה 22.
נא לשלוח התשובות
עד יום ראשון בערב
בין הפותרים נכונה
יוגרת פרס (חובה) לציין
שם וכתובת בצורה ברורה

גליון
268

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מן ראש הישיבה שליט"א
לע"נ גאלה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

עורך: הרב ר' שמואל עידאן שליט"א

למען תספר

השבוץ הזה לפני ארבעים שנה ביום ו' בתמוז התשל"ו, היה נס גדול ומבצע אנטיבה, והוא רמזו בהפטרָה של פרשת בלק (ומהיום ו' בתמוז חל בשבוץ של הפרשה האת): "והיה שארית יעקב גוים, בקרב עמים רבים, פאריה בנהמות ער, ככפרי בְּעָדְרֵי צֹאן, אֲשֶׁר אִם עֵבֶר וְרַמְסֵי וְאִין מַצִּיל" (מִיֵּה ה' ד). וְזֶה מֵה שְׁהִיָּה שָׁם, נְסִים מַעַל הַטֶּבַע, שְׁטָסוּ 4000 קִילומֶטֶר בְּמִדְיוֹת שָׁנוֹת, עַד שְׁהִיָּעוּ לְאַנְטִיבָה וְחִלְצוּ שָׁם לְמַעְלָה מִמָּאָה יְהוּדִים. פֶּעַם הָיָה לִי סֵפֶר דְּקָדוּקָה שֶׁל לְשׁוֹן הַקֶּדֶשׁ בְּעִרְבִית, וְשֵׁמוֹ "מִקְרָא מִפְּרֵשׁ", וְהִמְחֵבֵר שָׁמוֹ רַבִּי שְׁלוֹם פֶּלְאָח, וְשָׁם הוּא מְבִיא כְּלָלִים וּמְלִים בְּעִבְרִית וּמִתְרַגֵּם אוֹתָם. הַסֵּפֶר נִדְפַס בְּתַנְסֵי בְּשָׁנַת תרנ"ו, וְהָיָה לִי כוֹרֵף אֲשֶׁרֶנּוּי שֶׁפָּאָשֶׁר מְבִיאֵם לֹא סִפְרִים לְקְרִיָּה הוּא מְסַתְּכֵל אִיפֵה הַסֵּפֶר נִדְפַס, אִם זֶה בְּלִיּוֹרְנוֹ אוֹ זֶה בְּגִרְבָּא וְכוּ', וְרוֹשֵׁם אֶת זֶה עַל הַקְּרִיָּה. בְּסֵפֶר הָזֶה הָיָה קְתוּב "אַנְטִיבֶע בְּתוֹנֵס", וְהוּא לֹא הִבִּין שֶׁהִכְנִיָּה בְּעִבְרִית "נִדְפַס בְּתוֹנֵס", אִזְ הוּא חָשַׁב שֶׁזֶה נִדְפַס בְּ"אַנְטִיבָה" (הַאֲשֶׁרֶנּוּי פּוֹתֵבִים אֲנְטִיבָה בְּעִין בְּסוּף, כִּי הֵעִי"ו [לְמַנְהֵג] מְרָאָה שֶׁזֶה סוּגֵל, וְקָתַב עַל הַקְּרִיָּה "אַנְטִיבֶע"... וְכִי אֲנִי בְּאַנְטִיבָה הָיָה דְּפּוֹס לְפָנַי 120 שָׁנָה? עַד הַיּוֹם אִין שָׁם דְּפּוֹס... אֲבָל לְמִדְתֵּי מִשְׁחָה מִמֶּנּוּ וְכָל דְּבָר וְאֶפְלֵי בְּשִׁיָּאָה תְּלַמֵּד מִשְׁחָה מְזָה): הַאֲשֶׁרֶנּוּי פּוֹתֵבִים "אַנְטִיבֶע" בְּעִין" וְזֶה אוֹתִיּוֹת "אַן-טֶבֶע", כִּי מֵה שְׁקָרָה שָׁם זֶה לֹא טֶבֶע אֲלָא נִסֵּי צְרִיף לְדַעַת שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרַחֵף הוּא עוֹשֶׂה אֲתָנּוּ נְסִים בְּדוֹר הָזֶה, וְאֲסוּר לְנֹו לְהִיּוֹת כְּפּוֹנֵי טוֹבָה (אִיפֵה רְאִינֵי שְׁפּוֹתֵבִים "אִין" בְּלִי יו"ד? הַמְּרָאָה בְּקִדְוִשׁוֹ (דף ד' ע"א) אֲמָרְתָּ: "אִין לוֹ - עֵצ עֵצ לֵינִי", לְמָה? כִּי הַמְּלָה "אִין" אֲפִשֶׁר לְקָתַב אוֹתָהּ בְּלִי יו"ד, כְּמוֹ "מִצָּן בְּלֵעָם הִלָּךְ עֲמַנִּי" (במדבר כ"ב ט"ד), וְהִיּוֹת שְׁפּוֹתֵבִים כְּאִין "אִין" בְּיו"ד אִזְ הַכְּנִיָּה עֵצ עֵצ לֵינִי (אֲמַנְסֵי קוּשָׁה לְהִבִּין אֶת זֶה, אֲבָל יֵשׁ לָזֶה הַסֵּפֶר אֲרֹה. ע"י בְּסֵפֶר יוֹעַן שְׁמוּאֵל חֵלֶק י"ח עמ' תתק"ט). וְאִם נֹא מִשְׁמַע שֶׁאֲפִשֶׁר לְקָתַב "אִין" בְּשִׁלְיָה בְּלִי יו"ד. אִזְ גַּם כְּאִין "אַנְטִיבֶע" פְּרוּשׁוֹ אֲן-טֶבֶע, כִּי זֶה לֹא טֶבֶע). (גליון 21 אוֹתִיּוֹת ב', ג', וְגִלְיוֹן 70 אוֹתִיּוֹת א' ב').

הלכה נאמנה

כְּאֲשֶׁר חוֹלְצִים אֶת הַתְּפִלִּין, עַל פִּי רַבְּנֵי הַבֵּן אִישׁ חִי (שְׁנֵה רֵאשׁוֹנֵה פֶּרֶשׁת ח"י שְׁרָה אוֹת ט') נִהְיִים כִּי: אֶת הַשְּׁלֵשׁ כְּרִיכוֹת שֶׁל הָאֲצִבֶע מְסִיר מְעוֹמֵד, אַחֵר כִּי יוֹשֵׁב וּמוֹרִיד שֶׁלֵּשׁ כְּרִיכוֹת שֶׁל הַרְזוּץ, אַחֵר כִּי עוֹמֵד וּמוֹרִיד תְּפִלִּין שֶׁל רֵאשׁ, אַחֵר כִּי יוֹשֵׁב וּמוֹרִיד אֶת שְׁאָר הַכְּרִיכוֹת, וְזוֹ טְרַחָא רַבָּה וְלֹא כָל אֶחָד יָכוֹל לַעֲשׂוֹת אֶת זֶה, שְׁאֵלְתֵי רַבָּנִים וְאָמְרוּ: "אֲנַחְנוּ לֹא עוֹשִׂים כְּכֹה, אֲלָא אֲנַחְנוּ מוֹרִידִים הַכְּרִיכוֹת שֶׁל הָאֲצִבֶעוֹת מְעוֹמֵד, אַחֵר כִּי מוֹרִידִים תְּפִלִּין שֶׁל רֵאשׁ, וְיוֹשְׁבִים וּמוֹרִידִים אֶת כָּל הַכְּרִיכוֹת שֶׁל הַיָּד, וְכֹכָה יוֹתֵר נְכוּן. גַּם מִן הַחֵיד"א (בְּקוֹנְטֵרַס צְפּוֹרֵן שְׁמִיר (שְׁבַסְפּוֹר עֲבוּדַת הַקּוֹדֶשׁ) סִימּוֹן ב' אוֹת ז') כִּי דְּעִתּוֹ, וְלֹא אֲמַר שְׁמוֹרִידִים כְּמוֹ הַבֵּן אִישׁ חִי, אֲרִבֶע פְּעָמִים - עוֹמֵד וְיוֹשֵׁב וְעוֹמֵד וְיוֹשֵׁב, לְכֹן מְסַפֵּר לְהוֹרִיד שֶׁל הָאֲצִבֶעוֹת וְשֶׁל הַרֵאשׁ מְעוֹמֵד, וְלִשְׁבֵּת וְלְהוֹרִיד אֶת הַכְּרִיכוֹת שֶׁל הַיָּד, זֶה מְעַקֵּר הַדֵּין. (גליון 39 אוֹת א' ח').

חידה

הכל בג"ה

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי.
תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21
(חובה לציין שם וכתובת בצורה ברורה!).
נא לשלוח התשובות עד יום ראשון בערב

פְּתוּרָא מִלְּבֹוּ קוּדְשָׁא: אִימָה זֶה דְּבִים וּמְחַדֵּד זֶה שְׁנֵי דְבִים. רַחֵם יְדִים שֵׁי וּמְחַלְקִים לַחֲטָא כְּבוֹדֵת 56 כֹּל אֲתָת, דְּבִים גִּישׁ 56 כְּמִנֵּי אִישׁ, וְשֵׁי דְבִים דְּהִיבּוּ פְּעִימִים 56 (112) גִּישׁ פּוֹחֵד. הוֹבֵה: יִצְחָק לִכּוּף - בְּנֵי בְּרַק מְתוּרָן הַתְּמוּנָה: הַנְּאֻמִּים, רַבְנֵי עוֹבְדֵי הַדְּאִיָּה וְכּוּן וְצִל. הוֹבֵה: שֵׁי שְׁלוֹם וְעִקְוִין - בְּנֵי בְּרַק עַל הוֹבֵה לְעֻקְבוֹת הַדְּאִיָּה הוֹדָא. פּוֹרַס שִׁיחֻזָּה, לֹא יִשְׁלַח שׁוּב.

בְּתוּרָא מִלְּבֹוּ קוּדְשָׁא: אִימָה זֶה דְּבִים וּמְחַדֵּד זֶה שְׁנֵי דְבִים. רַחֵם יְדִים שֵׁי וּמְחַלְקִים לַחֲטָא כְּבוֹדֵת 56 כֹּל אֲתָת, דְּבִים גִּישׁ 56 כְּמִנֵּי אִישׁ, וְשֵׁי דְבִים דְּהִיבּוּ פְּעִימִים 56 (112) גִּישׁ פּוֹחֵד. הוֹבֵה: יִצְחָק לִכּוּף - בְּנֵי בְּרַק מְתוּרָן הַתְּמוּנָה: הַנְּאֻמִּים, רַבְנֵי עוֹבְדֵי הַדְּאִיָּה וְכּוּן וְצִל. הוֹבֵה: שֵׁי שְׁלוֹם וְעִקְוִין - בְּנֵי בְּרַק עַל הוֹבֵה לְעֻקְבוֹת הַדְּאִיָּה הוֹדָא. פּוֹרַס שִׁיחֻזָּה, לֹא יִשְׁלַח שׁוּב.

א. ב"ג [ו"ב] בתמוז יום חג הגאלה של חב"ד. האדמו"ר רבי יוסף יצחק מליובאוויטש נחבש בבית האסורים בשנת תרפ"א, והיו כמעט גוזרים את דינו למות, חסידיו הפעילו רעש בעולם קלו, ובראיה - מספ הברול כבר היה סגור. מה הם עשו? שלחו מברק לאמריקה: 'אבינו חולה', הבינו כלם אבינו פרושו האדמו"ר, ועשו הכל כדי לשחררו אותו. אחר כך אמרו לו שילך בגלות באיזו עיר - קסטרימה, ואחר כך השתתרו גם מזה, רק כתבי היד שלהם נשארו שם עד היום הזה, ויום יגיע וגם אלה ישתחררו. "והוצאתם לאורות מאפלות" (פייט שמע קולי). (גליון 218 את א').

ב. יש מנהג אצל הטריפוליטאים שבטבת פרשת בלק, שבסוף הפרשה הם ממשיכים עוד שלשה פסוקים מהפרשה הבאה "פינחס", עד המלים "את בריתי שלום" (במדבר כ"ה י"ב). ועל זה אמרו בזהר (פרשת ויקהל דף ר"ו ע"ב) "דלא לערבא מפרשתא לפרשתא", כלומר שלא לערב מפרשה לפרשה, ולכאורה מי מערב מפרשה לפרשה? אף פעם לא שמענו דבר כזה, אלא קונת הזהר נגד מנהג זה (עין לחם הבכורים הנד"מ שער ל"ד עמוד ת"ט, ובהערותי שם). אבל המנהג הזה מובא בראשונים, בירחון סיני (תשרי-חשוון תשמ"ח עמ' צ"ה) הביא את המנהג הזה משו"ת זרע אגונים (סימן כ"א), ספר קדמוני לפני שלש מאות שנה, והוא אומר שם שפכה נהגו ביון פעיר ארטה בשנת תכ"א (איל תנ"א), ככה נהגו גם ביון גם פכרס. וככה כתב גם בספר המנהג (עניני שמחת תורה), שכן מנהג רב אנשי ספרד וצרפת ופרובינצה שבסוף פרשת בלק קוראים מפרשת פינחס עד "בריתי שלום" כדי לסים בדבר טוב. המנהג הזה הוא עתיק לפני שבע מאות שנה ויותר מוזמן הראשונים, ונמשיכו בו [הנוהגים כן]. אם אדם מתפלל אתם וככה מנהגם יקרא להם עד "בריתי שלום", ולמה עושים את זה? כי כתוב בהלכה (הרמ"א סי' קל"ח) שצריך לסים בדבר טוב, איך תסיים בדבר טוב קשתעצור בסוף פרשת בלק - ויהיו המתים במצפה? לכן תמשיך.

ובש"ת רב פעלים [לרבנו יוסף חיים - הבן איש חי] (א"ח חלק ד' סימן מ"ב) שואל כן, מדוע מסמיים את פרשת "במדבר" ולא יבואו לראות כבלע את הקדש ומתו, והרי אין מסמיים בדבר רע. וכן קשה בפרשת בלק שמיסמיים: "ויהיו המתים במצפה ארבעה ועשרים אלף" (במדבר כ"ה ט'). והרב כתב תרוץ שפניו שמברכים ברכה אחרונה על הקריאה בתורה אז זה בסדר. אבל זה קצת דחוק. ויש הסבר בפרשת בלק שבפנות הפסוק שהמתים במצפה היו "רק" ארבעה ועשרים אלף, כי לולי שפינחס עמד ויפלה זה היה יכול להמשיך הלאה, וכמו שכתוב: "וגעמד פינחס ויפלה ותעצר המצפה" (תהלים ק"ו ל'), דהינו שהמצפה היתה יכולה להיות (ח"ל) הרבה יותר מזה והוא עוצר אותה (גליון 21 הערה 1 וגליון 218 אוֹתִיּוֹת ד', ו' ה').

ג. רבנו יוסף חיים (אמרי בינה חידות במלי דעלמא חידה פ"ט) כתב שפעם בימי רבי יהונתן איבשיץ היה שוטה אחד [שהיה עם הארץ] שהיה פוסק הלכות, ורבי יהונתן אמר לו: אסור לך פוסק הלכות, אמר לו: כתוב בגמרא (ר"ה כ"ה ע"ב): "יפתח דודו כשמואל דודו", אז כמו ששמואל פוסק הלכות גם אני פוסק הלכות. אמר לו: תען בפרשת משפטים ותמצא תשובה. מה הוא התפונן שם כתוב: "וכי יפתח איש בור" (שמות כ"א ל"ג), כלומר וכי יפתח היה - בור לגמרי ועם הארץ כמובן? ... (גליון 70 הערה 10).

ד. יש פאלה חושבים שמצוה מן התורה להיות עצובים, ומביאים ראיה מהמקרא (פרק אין עומדין, ברכות ל' ע"ב) שהביאה את הפסוק "בכל עצב יהיה מותר" (משלי י"ד כ"ג), כלומר כמה שהאדם עצוב יש לו שכר. אבל הפנה לא להתעצב אלא להיות ברצינות, אבל צריך להיות שמחים. והפנה שלא תהיה "בדח טובא", כי שם מספר שחכם ראה את חברו שהיה מתבדח יותר מדי, אז אמר לו: כתוב "בכל עצב יהיה מותר" ולמה אתה יותר מדי מתבדח? אמר לו "אנא תפלי קא מנחנא", כלומר אני מניח תפלין וזכותי לשמח. אדם חיי להיות שמח. מן החיד"א א' פהק לישראל בימי השוכב"ם כתב כמה וכמה מאמרים על השוכב"ם ועל העונות שצריכים תקון וכו', אבל אחר כך (פרשת משפטים יום שני) כתב: "אם אתה רוצה לחזר בתשובה, דבר ראשון תהיה שמח", כי השכינה אוהבת שמחה, וכמו שכתוב "גלישורי לב שמחה" (תהלים צ"ו י"א), לב שמחה זה בגימטריא שכינה. אבל אדם שהוא עצוב לא יוכל לקים מצוות, כי כל הזמן הוא נאנח, ולכן צריך תמיד להיות שמח, וכלם יודעים את זה: "מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד" (ליקוטי מוה"ר" תניינא תורה כ"ד), אבל צריך שהשמחה תהיה פנימית ולא מזופפת של שטונות. (גליון 71 אוֹתִיּוֹת כ"ט ו').